

Institut Européen des Jardins & Paysages

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen

Inventaris Limburg

Parkje van het kasteel van Pietelbeek

Auteur(s) : Onroerend Erfgoed |Flanders Heritage Agency
www.onroenderfgoed.be <https://inventaris.onroenderfgoed.be>

Inventarisatie van parken en tuinen van België - Vlaanderen
Inventaris Limburg
Parkje van het kasteel van Pietelbeek

Titel:	Parkje van het kasteel van Pietelbeek
Provincie:	Limburg
Gemeente:	Hasselt
Deelgemeente:	Hasselt
Bron:	Schepping: 2014-08-12 Bijwerken: 2017-05-30 URI: https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/134610
Coördinaten:	Breedte: 5.36820264877 Lengte: 50.919211405

Primaire tekst

Klein landgoed met parkje, parkbos en toegangsdreef, ontstaan uit de in de 19de eeuw tot kasteel geëvolueerde Pietelbeekwinning.

Het goed is gelegen ten zuidoosten van de stadskern, in het gehucht Rapertingen, tussen de Galgebeek ten oosten en de Rapertingenbeek ten westen.

Op het Vóór-Primitief kadasterplan van 1813 door J. Ubaghs, ligt er in het gehucht Pietelbeek een gesloten complex met vierkante binnenplaats. De legger (1844) geeft naast het huis (perceel nummer 555, 556) een lusttuin (nummer 554), een lustbos (nummer 553), een moestuin (nummer 559) en een boomgaarden (nummer 557, 558), met Jan Joris Sigers als eigenaar. Hij was advocaat, echtgenoot van Marie Elisabeth Vossius en had sedert de laatste jaren van de 18de eeuw stapsgewijs gronden gekocht of geruild, zoals men in het bewaard familiearchief kan volgen. Zijn nalatenschap wordt in 1852 verdeeld en Pietelbeek komt toe aan zijn broer Winand Antoon Sigers. In 1875, bij diens erfenisdeling en die van zijn echtgenote Maria Christina Sophia Briers (°1795), wordt het goed vermeld als kasteel met tuin, lusttuin, bos en boomgaard. Dit is eveneens het geval in 1889 als Pietelbeek op naam staat van Amélie Marie Sigers.

De kadastrale opmetingsschetsen signaleren kleine verbouwingen aan het huis in 1850, en bij de moestuin ook het bestaan van een kapel, die nog bestaat. Een herkadastrering gebeurde in 1873, afbraak van de boerderijvleugels in 1879 en de komst van een serre in 1905. De evolutie is voltrokken. Op de Dépôt-kaart (opname 1868, uitgave 1878) komt Pietelbeek nog voor als een omsloten geheel met binnenkoer. Pas op de uitgave van 1951 noteert de stafkaart het parkje, het parkbos en de dreef die nog bestaan.

Hieruit kan men afleiden dat in Pietelbeek gaandeweg de jaren 1870, het aksent verschoof van boerderij naar buitenhuis voor een Hasseltse burger familie. Een gelijkaardige evolutie noteerden we in Wimmertingen (Hasselt), Het Hamel (Lummen) en in Schulen (Herk-de-Stad), waar de opdracht gevers verwant mee waren. Sophia Briers was de zus van Maria Ida Rosalia (°1798) die met Charles baron de Cecil (Wimmertingen) was gehuwd en van Maria Gertrude Joséphine Briers (1799-1877) wiens echtgenoot Jan van Willigen (Schulen, Herk de Stad) was. Ze behoorden tot de families die in de loop van de 19de eeuw een groot aantal kastelen, boerderijen en land bezaten in Hasselt (Runkst, Stevoort en Wimmertingen), Zolder (Ter Lamem), Lummen (De Burg en het Hamel) en Herk-de-Stad (Gasterbos in Schulen). De wortels van deze verwantschap en het fortuin gaan terug tot jeneverstoker en grootgrondbezitter Laurent Renier Palmers (1765-1839) en zijn echtgenote Marie Thérèse de Borman (1779-1844). Hun zoon Louis Laurent Palmers (1803-1880) huwde in 1844 Hortense Sigers, hun dochter Marie Wilhelmine was echtgenote van Nicolaas Cox de Hommelen (kasteel van Runkst) en hun dochter Catharina Palmers (1809-1891)

huwde Henri Gerard Briers (1791-1873), broer van de drie bovenvermelde zussen. Ze waren de kleinkinderen van advocaat en grootgrondbezitter Arnold Briers (†1753) en Ida van Manshoven. Marie Agnes Briers, dochter van Arnold Briers, huwde Nicolas Anthoine de Libotton, kasteelheer in Stevoort.

Vandaag duiden twee konische kettingpalen van blauwe hardsteen de toegang tot het park aan. Daar vertrekt een met paardenkastanjes beboomde, L-vormige oprijlaan tussen de weiden naar het huis. Ze eindigt op een ingangshek van giet- en smeedijzer. Het huis, een neoclassicistisch kasteeltje, is ook toegankelijk via het poortgebouw in de behouden vleugel van de hoeve, die door jaarankers 1767 is gedateerd. Aan de overzijde van de binnenkoer ligt het kasteel dat, typisch voor de architectuur van de jaren 1870, een torenachtige uitbouw bezit met een belvédère. Een metalen vaantje vertoont de initialen P.R., vermoedelijk van de eigenaars volgend op de familie Sigers. De parkgevel van twee bouwlagen en vijf traveeën werd witgeschilderd. De andere gevels en de bijgebouwen, onder meer een wagenhuis, zijn in zichtbaar baksteenmetselwerk.

Ten zuiden, in het verlengde van de binnenkoer en parallel met de straat, ligt er een klein grasveld met enkele konisch gesnoeide taxussen, ter plaatse van de oude moestuin en boomgaard. Ten oosten en ten zuiden is het begrensd door een haagbeukenhaag, die ten zuiden verder doorloopt en onderbroken wordt door een verwaarloosd tweede inrijhek van smeed- en gietijzer. De poortstijlen, verankerd in de bodem, bestaan uit een bundel stijlen verbonden door krulwerk, bovenaan uitlopend op een weerhaak tussen krullen en halfweg samengehouden door een ring. Het hek heeft vierkante boven-, tussen en onderregels, ronde spijlen met lanspunten en klimmend beloop naar de makelaar en gepunte onderspijltjes. Krulwerk verankert de onderspijltjes aan de tussenregel, en liggende volutes vangen het klimmend beloop op. Ten westen, als overgang naar het park, groeit er een rij van vier zomereiken en een groepje bruine beuken. Het park, met ruim grasveld en bomenrand ligt ten westen van het huis en gaat over in lustbos. De begrenzing wordt gevormd door een droge gracht en opgeworpen wal.

De bomenrand bestaat voornamelijk uit gewone robinia, beuk en zomereik.

Auteur: De Maegd, Christiane

Auteur: van den Bossche, Herman

Datum: 2006

Titel Text: Parkje van het kasteel van Pietelbeek

Grafische documenten

Dreef en oprit gemarkeerd door twee arduinen kettingpalen naar het kasteel van Pietelbeek. (Pauwels, Oswald, 01-01-2006, ©Vlaamse Gemeenschap)

Bibliografie

Kadasterarchief Limburg, het Vóór-Primitief plan bestaat in twee licht gewijzigde versies, beide van Ubaghs; legger van 1844.

Kadasterarchief Limburg, Opmetingsschetsen.

Rijksarchief Hasselt, Fonds Kleine Familiearchieven, nr. 50, 82, 92, 97.

RENMANS J., *De familie Palmers in Alen, Diepenbeek en Kortesseem*, s.l., s.d.

Relaties

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/120926>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/22172>

Beknopte karakterisering

Datering: 19de eeuw

Typologie: dreven, hekken, kettingpalen, parkbossen, private parken